

Sau di tích cp quốc gia c bit thành in Hi, thành ph à Nng ang tin hành lp h s di tích cp quốc gia c bit cho di tích quốc gia Ng Hành Sn (phng Hòa Hi, qn Ng Hành Sn). Theo các nhà nghiên cu, k t khi di tích này c công nhn di tích cp quốc gia vào nm 1990, nhng nghiên cu, kho c càng xác minh giá tr c bit v vn hóa, lch s ca Ng Hành Sn.

Ng Hành Sn nhìn t trên cao. nh: NG N

Lâu nay, theo truyên thuyt và s sách ghi li, Ng Hành Sn là vùng t linh thiêng, có giá tr vn hóa tâm linh c sc. Tng truyên, trong thi khc sinh ra ca tri và t, khi à Nng vn còn hoang s, mt con rùa bin ln t Bin ông bò vào b và chn vùng t này làm ni trng.

Khác bit là con rùa ln này ch duy nht 1 qu trng ri tr li bin, v trng nt làm 5 mn, tr thành 5 trái núi nên gi là Ng Hành Sn. Tuy nhiên, các nhà nghiên cu lch s ch ra rng, các c liu lch s cho thy, vùng t này có tên gi là Non Nc t lâu i và ã i vào ca dao nh mt tng kt kinh nghim v thi tit ca dân chúng: “Chiu chiu mây ph Sn Trà, Sm rn Non Nc tri à chuyt ma”.

Trong Giáp Ng bình Nam do oan quốc công Nguyn Hoàng lp nm 1594, sau khi c vua Lê cho vào trn th t Thun Hóa, v ng i t Chiêm Thành n biên gi Chân Lp có ghi a danh “Non Nc Sn”.

Cng nh trong Thiên Nam t chí I th do Bá Công o, t o Ph, quê Ngh An, son vào nm Bính Dn (1686), v ng i t Thng Long n Chiêm Thành u có ghi “Non Nc Sn tam nh” bng ch Nôm. Nh vy, a danh núi Non Nc ã xut hin trên vn bn hn 5 th k, còn s ra i ca vùng t này chc phi k t khi nhng lu dân Vit t chân n ây.

Trong khi ó, tên Ng Hành Sn c Lê Quang nh nói n trong Hoàng Vit nht thng d a chí (1806) nh sau: “Phía ông bn ò xã Hoàn Ký ông có núi Ng Hành Sn, nm tòa núi chia làm Kim, Mc, Thy, Ha, Th gi là núi Non Nc”.

Nhng phi n nm Minh Mng th mi tám (1837) cng là ln th 3 n ng du ni này (ln th nht vào nm 1825 và ln th hai vào nm 1827), nhà vua mi chính thc ghi tên Ng Hành Sn vào bn a chính ca i Nam (quc hiu nc ta thi by gi) bng mt sc ch - theo sách i Nam d a chí c biên, ng thi tin hành tu sa chùa Tam Thai và xây dng chùa ng Chân.

Danh thắng Ng Hành Sơn vì vẻ đẹp kỳ thú hút hàng ngàn lượt khách tham quan mỗi ngày. Ảnh: NGC HÀ

Trong bối cảnh khoa học “Di sản Phật giáo Ng Hành Sơn” mới đây, các nhà nghiên cứu còn cho rằng du lịch về con đường lên núi này, ngoài những hình vẽ Champa trong các hang động, thì công tác khảo cổ cũng đã chứng minh khu vực núi Ng Hành Sơn là nơi sinh tồn của người Champa từ thế kỷ VII đến thế kỷ IX.

Ngoài ra, vì mặt dãy các chùa chiền, từng phần xây dựng rải rác trên các ngọn núi Ng Hành Sơn, cùng những vịnh biển, hình vẽ văn hóa Phật giáo... đang còn lưu giữ, điều kiện xác nhận Ng Hành Sơn chính là một trong những trung tâm Phật giáo khu vực.

“Đây là những công trình mà sự hợp tác giữa những nhà quản lý và các nhà nghiên cứu và Phật giáo, từng bước xây dựng hoàn thiện hồ sơ trình UNESCO công nhận danh thắng Ng Hành Sơn là di sản văn hóa thế giới...”, Hòa thượng Thích Hải Như Trung tâm Phật giáo Liễu Quán (Hu) nói.

Đi góc nhìn phong thủy, Ng Hành Sơn là vùng đất linh thiêng không chỉ riêng ở Núi mà còn cả các nơi. Theo kiến trúc sư Hồ Duy Dim, nguyên Trưởng ban Quy hoạch thành phố, ở Núi có một vài vị trí phong thủy tốt như: núi Sơn Trà, thành phố Hải, Ng Hành Sơn...

Nếu quan sát kỹ, địa hình thành phố ở Núi như lòng bàn tay ngửa, vuông vức vì vậy các nhân tố của vùng đất linh thiêng. Tính toán sang tây, nam như núi gồm: Ng Hành Sơn, Phước Trưng, núi Chúa (Bà Nà), Hải Vân và Sơn Trà có vẻ như 5 ngón tay bao bọc xung quanh che chắn lòng bàn tay là thành phố.

Ngoài ra, Ng Hành Sơn cùng với núi Sơn Trà tạo nên thế đất theo thuyết phong thủy gọi là “Rồng chầu hổ phục” cho ở Núi. “Ng Hành Sơn sở hữu địa thế hiểm cố gồm núi, sông, biển xen kẽ nhau. Tôi cho rằng đây là vùng đất thiêng”, kiến trúc sư Hồ Duy Dim nói.

Trong khi đó, theo nhà nghiên cứu Bùi Văn Tình, Chủ tịch Hội Khoa học Lịch sử ở Núi, Lịch sử Ng Hành Sơn gắn với quá trình mở cõi phương Nam của người Việt. Xét về lịch sử thì làng Quán Khái ông (làng cổ của Hòa Hải) là làng đầu tiên có gốc gác từ Thanh Hóa theo chân người Việt vào nơi này, từ đó phát triển thành làng nghề iêu khức ẩm thực Non Nước...

Như vậy, Ng Hành Sơn có thể xem là một trong những địa điểm quan trọng trong quá trình mở cõi. Đặc biệt, thông qua xây dựng Vịnh Hải Vân hàng trăm năm ông cho thấy ý thức cảnh giác và sẵn sàng chính trị vị trí chiến lược biển khơi thiêng liêng của Tổ quốc của triều Nguyễn.

“T ý nghĩa lịch sử mới, sự phát triển phát giáo dục trong, ý thức phòng thủ bin, o và là căn cứ cách mạng trong hai cuộc chiến tranh chống Pháp và Mỹ; nên di sản văn hóa tâm linh, thì so với những di tích cội gốc khác, Ng Hành Sơn không hề thua kém”, ông Tùng nhận xét.

Với những giá trị cội gốc cao di tích quốc gia Ng Hành Sơn, các nhà nghiên cứu thành phố Đà Nẵng xuất B Văn hóa - Thể thao và Du lịch xem xét lập hồ sơ Nghị Thặng chính phủ công nhận Khu danh thắng Ng Hành Sơn là di tích quốc gia cội gốc.

Mặc dù có nhiều ý kiến bày tỏ lo ngại việc Ng Hành Sơn sẽ rất khó khăn để kiến tạo thành di tích quốc gia cội gốc, bởi thì gian qua di tích quốc gia này bị xâm hại nghiêm trọng phục vụ việc phát triển du lịch.

Tuy nhiên, ông Nguyễn Hòa, Phó Chủ tịch UBND quận Ng Hành Sơn cho biết, các ngành chức năng của quận đang tiếp tục hoàn thiện hồ sơ báo cáo theo yêu cầu của lãnh đạo thành phố và xuất các giải pháp khắc phục sự xâm hại cũng như bảo tồn di tích quốc gia này.

Ngun: Báo à Nng